

МЕЖДУНАРОДНО ВИСШЕ БИЗНЕС УЧИЛИЩЕ

С Т А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Радко Асенов Радев
Университет за национално и световно стопанство
Научна специалност: „Икономика и управление (индустрия)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност "Управление и администрация (бизнес администрация)" в Международно висше бизнес училище, научно направление 3. "Социални и стопански и правни науки" и професионално направление 3.7. „Администрация и управление“

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 88/21.05.2020 г. на Ректора на Международно висше бизнес училище и Решение на АС.

Автор на дисертационния труд: Георги Иванов Станев
Тема на дисертационния труд: „Контрол на системата за обществени поръчки“

1. Информация за дисертанта

Георги Станев е зачислен се обучавал по докторска програма на обучение в Международно висше бизнес училище по научна специалност "Управление и администрация (бизнес администрация)" от април 2019 до май 2020 година. Обучението е осъществено в свободна форма.

Георги Станев е роден на 22.07.1975 г. в гр. София, където завършва средното си образование през 1993 г. в 22 СОУ "Г.С.Раковски". През 1997 г. придобива ОКС "магистър" по специалност "Счетоводство и контрол" в УНСС, а през 2002 г. и магистърска степен по право в Великотърновски университет „Св.св. Кирил и Методий“. От 2019 г. е докторант на свободна докторантура в Международно висше бизнес училище. Георги Станев е с богат професионален опит, който в голяма степен съвпада с предметната

област на дисертационния труд. Особено внимание представлява неговият богат опит като одитор в Сметната палата.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за рецензиране дисертационен труд е с общ обем от 254 стр. (без приложенията) и съдържа увод, четири глави, заключение. Извън основния текст има 9 приложения, в обем от 15 стр. Използваните източници включват: първо - 28 книги и учебници на български автори; второ – 3 научни публикации на български автори; трето – 67 нормативни акта; четвърто – 8 наръчници и методически указания; 4 – интернет сайта; пето – 14 чуждестранни автори. Общо броят на използваните източници възлиза на 124.

Актуалността на темата е безспорна, тъй като темата за контрола на системата за обществени поръчки засяга социално-икономически проблем от огромно значение за ефикасното и ефективно изразходване на значим обществен ресурс. Честата промяна и актуализация на правната уредба, регламентираща обществените поръчки, може да се определи като достатъчно сериозна предпоставка за възникване на проблеми при организирането и провеждането на обществени поръчки, както и при изпълнението на сключените договори. Промените, обусловени донякъде от динамичното развитие на обществено-икономическите отношения, свързани със свободното движение на хора, стоки и услуги на единния европейски пазар, водят след себе си до необходимостта от предприемане на мерки по подобряване на контрола, върху разходването на публични средства. Процедурите по провеждане на обществени поръчки са определени като една от дейностите на всяко управление, най-уязвими към корупционни практики. Като главна допирна точка между публичния и частния сектор, обществените поръчки осигуряват множество възможности за участниците от двата сектора да пренасочат публичните финанси в частна печалба. Системното научно изследване и правно-икономическият анализ на общественото финансиране на дейности и услуги е важно средство за по-адекватно управление на публичните средства в бързо променяща се пазарна и регулативна среда. В тази връзка, възниква и необходимостта от подобряване на дейността на институциите, формиращи Системата за контрол на обществените поръчки (СКОП).

В този смисъл считам, че както обектът, така и предметът на изследване са прецизно подбрани, като позволяват да се установи състоянието системата за контрол на обществените поръчки изградена от институциите осъществяващи контрол на публични средства в публичния сектор. На този фон напълно логично звучи издигната основна

изследователска хипотеза, че "че съществува възможност за усъвършенстване и развитие на контрола, осъществяван от правоимащите институции при организирането и провеждане на обществени поръчки, и изпълнение на сключените договори". Тя е логично разгърната в четири изследователски хипотези.

В контекста на изследователската хипотеза много правилно е дефинирана целта на изследването, насочена към анализиране на действащата система за контрол на обществените поръчки, като се изведат насоки и предложения за оптимизиране на процеса по осъществяване на контрол и осигуряване на ефективно, ефикасно и икономично разходване на публични средства при провеждане на обществени поръчки. Тази цел е декомпозирана на три основни задачи от теоретичен, методически и приложен характер, поставени за решаване в дисертацията.

Изследователските методи, които се използвани при разработването на настоящата дисертационна разработка са: анализ и синтез; документален анализ; нормативен правноико-номически анализ; дедукция и др. За информационното обезпечаване на емпиричното са използвани официални документи на институциите, формиращи системата за контрол на обществените поръчки. Основният метод за емпирично изследване, посочен от докторанта, е анкетното проучване.

Използваните 124 източници при разработване на дисертацията включват: българска и чуждестранна литература, научни публикации, нормативни актове, наръчници и методически указания, интернет сайтове. Преобладаваща част от използваната литература и научни публикации са след 2010 година. Използваните наръчници и методически указания са актуални и действащи в момента.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В резултат на изпълнението на дефинираните изследователски задачи в дисертацията са получени резултати с научен и научно-приложен характер, които могат да се проследят в отделните глави на труда.

Първа глава е фокусирана изцяло върху нормативната рамка, обуславяща системата за контрол на обществените поръчки. В началото са разгледани нейната същност, съдържание и развитие. Представена нормативната уредба във връзка с обществените поръчки и подзаконовото и прецизиране. Характеризирана е вътрешно-институционалната уредба.

Глава втора е посветена на контрола на обществените поръчки, като се разкриват: контролът, като форма на регулиране на отношенията, свързани с обществените поръчки; формите и видовете контрол; осъществяване на контрол върху обществените поръчки; системите за

финансово управление и контрол и обществените поръчки; органите за осъществяване на контрол върху спазването на законодателството при обществените поръчки и формиращи системата за контрол на обществените поръчки; видовете нарушения – идентифициране и класификация; разкриват се нередностите и измамите при провеждането на обществени поръчки и методи за преодоляването им.

Трета глава разкрива методическите основи на анализа и оценката на системата за контрол на обществени поръчки. В нея се разкрива състоянието и проблемите на обществения сектор. Извежда се взаимодействието между органите за осъществяване на контрол върху спазване на законодателството при обществените поръчки. Характеризира се достъпът до информация по отношение на контрола на обществени поръчки от Сметна палата и АДФИ. Дава се определение за ефективност, ефикасност и икономичност на средствата по отношение на осъществявания контрол от страна на Сметна палата, като се пречупва през призмата на извършени изследвания на дейността ѝ. Извеждат се основни изводи относно дейността на Сметната палата по отношение на обществените поръчки, като на тази база се формулират основни проблемни области.

Чрез четвърта глава е извеждат насоки и препоръки за подобряване на системата за контрол на обществени поръчки. В тази връзка на първо място се предлага концепция за усъвършенстване на системата за контрол на обществените поръчки. В основата на тази концепция лежи разбирането, че планирането и провеждането на обществените поръчки, както и изпълнението на сключените договори, ще бъдат в пъти по ефективни и икономични в случай, че контролните институции са в добра симбиоза, имат изградена и редовно обновявана база с данни, надграждаща постигнатите резултати през всяка следваща отчетна година. На второ място се предлагат насоки за подобряване на системата за контрол на обществените поръчки. На трето – предлага се система за оценка на възложените обществени поръчки и изпълнени договори. На четвърто се извеждат индекси на качеството на изпълнение на обществените поръчки.

В резултат на посоченото дотук в рецензията считам, че докторантът се е справил успешно с поставените задачи и е постигнал основната цел на дисертационния труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представената в автореферата справка за приносите коректно и реално отразява основните постижения на докторанта в цялостното изследване, което ми дава основание да потвърдя четири от посочените

приноси. Считаю, че най-значимите от тях обогатяват съществуващите теоретични знания и методически постановки в областта на контрола на обществените поръчки. Според мен основните научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд могат да се сведат до:

Първо, изследване на състоянието и основните проблеми на координацията в дейността на институциите, включени в системата за контрол на обществените поръчки.

Второ, обоснован е нов оптимизиран методически подход за контрол на обществените поръчки, чрез използване на унифицирани електронни таблици, чеклистове и „вмъкнати“ електронни документи в тях, както и използване на електронни досиета

Трето, разработен е обоснован подход за унифициране на информацията за всички извършвани одити в изследваната област, включващ преформатиране съдържанието на одитните доклади и представяне на резултатите за всеки отделен етап на процеса - планиране, възлагане и изпълнение на обществените поръчки

Четвърто, разработен е и предложен инструментариум за измерване на качеството на възлагане на обществени поръчки и на изпълнение на сключените договори. В тази връзка е обоснована необходимостта от въвеждане на индекс на качеството на изпълнение на обществените поръчки и индекс на контрола на обществените поръчки разработен е обоснован подход за унифициране на информацията за всички извършвани одити в изследваната област, включващ преформатиране съдържанието на одитните доклади и представяне на резултатите за всеки отделен етап на процеса - планиране, възлагане и изпълнение на обществените поръчки.

Считаю, че тези приноси са лично дело на докторанта, имат научна стойност и голяма практическа приложимост.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е публикувал основните резултати от направеното изследване по темата на дисертационния си труд в 5 самостоятелни публикации. Три от публикациите са статии – две в списание "Устойчиво развитие" на ЛТУ и една в „Икономически алтернативи“ на УНСС. Представени са 2 самостоятелни доклада на научни конференции. Считаю, че тези публикации покриват задължителните минимални изисквания за придобиване на ОНС "доктор".

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е представен във вид, който отговаря на изискванията, като отразява коректно в обем от 51 страници съдържанието на

дисертацията и постигнатите основни научни и научно-приложни резултати.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Без да омаловажавам постигнатите резултати в дисертационния труд, бих си позволил да отправя някои критични бележки и въпроси към докторанта:

1. Дисертационният труд е структуриран по начин, който се различава от традиционната структура на дисертационен труд, в който включва: теоретико-методологична част, методическа рамка(методика) на изследването и представяне на резултатите от изследване.

2. При разглеждане на теоретичните постановки в първа и втора глава липсва критичен анализ на позициите на различните автори, а е налице предимно представяне на техните гледни точки. По този начин се губи личната авторска позиция на докторанта по отделните теми, което затруднява идентифицирането на неговите приноси в теоретичен план и като резултат - изложението придобива ненаучен, а учебникарски характер.

3. Основният метод за набиране на данни за емпиричното изследване, който е посочен анкетно проучване. По мое мнение в разработката са използвани и други методи, които не са споменати. Тук би следвало да се изтъкне, че поради многогодишния си опит в областта авторът е използвал и метода на наблюдение, което е резултат от множеството одити, в които е участвал.

4. Не са спазени стандартите при изготвяне на списъка с използвана литература, като е използвана различна от приета групировка на използваните източници.

6. Кои, според докторанта, са основните фактори за това системата за контрол на обществените поръчки в България да бъде непрекъснато критикувана за своята неефикасност и неефективност?

7. Коя е страната в ЕС, която би посочил като пример, който България трябва да следва в при въвеждане и изпълнение на система за контрол за обществени поръчки

8. Заключение

Дисертационният труд на докторант Георги Иванов Станев е значимо изследване на значим и особено актуален научен и приложен проблем. Изследователските задачи поставени в него са изпълнени, а основната му цел е постигната. Научните и научно-приложните приноси, съдържащи се в дисертацията, обогатяват съществуващите знания в областта на изследваната проблематика, като подпомагат ръководителите на ресорни

публични институции за усъвършенстване на системите за контрол на обществени поръчки в България.

Дисертационният труд изцяло отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и вътрешните нормативни документи на Международното висшето бизнес училище за присъждане на образователната и научна степен „доктор”.

С убеденост давам **положителна оценка на дисертационния труд** на тема „Контрол на системата за обществени поръчки” и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на докторант Георги Иванов Станев образователната и научна степен „**доктор**”.

19.06.2020 г.
гр. София

Подпис:
/доц. д-р Р. Радев/